

Stacja Doświadczalna
Oceny Odmian
w Pawłowicach

**LISTA ZALECANYCH ODMIAN
DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM
NA ROK 2007**

ZBOŻA JARE
ZBOŻA OZIME
RZEPAK OZIMY
ZIEMNIAKI

Pawłowice, marzec 2007

Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Pawłowicach
Stacja Koordynująca Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe w woj. Śląskim
ul. Wiejska 25 44 – 180 Toszek tel./fax 032 233 41 87
Dyrektor inż. Norbert Styrz

Spis treści:

1) Wstęp	3.
2) Pszenica jara	5.
3) Jęczmień jary	8.
4) Owies	11.
5) Pszenica ozima	14.
6) Pszenżyto ozime	18.
7) Żyto ozime	21.
8) Jęczmień ozimy	24.
9) Rzepak ozimy	26.
10) Ziemiaki	29.

Charakterystyka odmian napisana została na podstawie:

- 1) wyników doświadczeń prowadzonych w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego w woj. Śląskim oraz w kraju w latach 2004-06,*
- 2) średnich wyników krajowych z lat 2004-06 zamieszczonych w „Liście Opisowej Odmian” wydanej przez COBORU Słupia Wielka w roku 2006,*
- 3) „Listy Odmian Roślin Rolniczych” wydanej przez COBORU Słupia Wielka lata: 2000, 2001, 2002, 2003.*

Opracowali: mgr inż. Jadwiga Paczocha (główny specjalista d/s. doświadczeń), PD Kochcice
inż. Adrian Sikora (specjalista d/s. doświadczeń), SDOO Pawłowice.

W dniu 09.02.2007 r. w ŚODR Częstochowa Oddział w Mikołowie odbyło się posiedzenie Śląskiego Zespołu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO), na którym ustalono Listy Zalecanych Odmian (LZO) zbóż jarych i ozimych, rzepaku ozimego i ziemniaków, do uprawy w woj. śląskim na rok 2007.

Decyzje dotyczące utworzenia LZO oraz włączenia lub wycofania z nich odmian podejmowane są przez dyrektora Stacji Koordynującej PDO w województwie, po wcześniejszym zasięgnięciu opinii członków Zespołu Wojewódzkiego PDO. Warunkiem utworzenia LZO w danym gatunku jest coroczne prowadzenie na terenie danego województwa odpowiedniego zakresu badań i doświadczeń. Warunkiem zamieszczenia odmiany na LZO jest odpowiednia ilość doświadczeń i czas badania: 2 lata w systemie rejestracyjnym i przynajmniej 2 lata w systemie PDO.

Głównym kryterium zamieszczenia odmiany na Liście Zalecanych Odmian jest wysokość i stabilność plonowania w województwie śląskim, ponadto rozważa się także inne cechy odmiany, jak np. odporność na choroby, zimotrwałość w przypadku roślin ozimych, wartość technologiczną, jakość ziarna, przydatność do przemysłu lub do specyficznych warunków gospodarowania.

Celem tworzenia List Zalecanych Odmian jest wskazanie wśród kilkudziesięciu odmian wpisanych do krajowego Rejestru Odmian i Wspólnotowego Katalogu Odmian Roślin Rolniczych Unii Europejskiej takiej odmiany, której uprawa gwarantuje uzyskanie dobrych wyników. LZO kształtować będzie rynek nasienny w województwie.

Odmiany zamieszczone na LZO wykazały w ostatnich latach dużą przydatność do uprawy w warunkach naszego województwa. Uprawa właściwej odmiany ma istotne znaczenie dla efektów ekonomicznych w gospodarstwie rolnym.

Przewodniczący Śląskiego Zespołu PDO inż. Norbert Styrc

Z a s a d y p r o w a d z e n i a d o ś w i a d c z e ń

Doświadczenia z większością gatunków, z wyjątkiem owsa i ziemniaków, prowadzone są na dwóch poziomach agrotechnicznych: przeciętnym i intensywnym.

Wyszczególnienie	Poziom przeciętny a1	Poziom intensywny a2
Nawożenie azotowe	Wysokość przeciętna dla danego regionu, w którym prowadzone jest doświadczenie	a1 + 40 kg/ha dla zbóż a1 + 50 kg/ha dla rzepaku oz.
Fungicydy	Nie stosuje się *	Dla zbóż w fazie: 1) pierwszego kolanka 2) kłoszenia Dla rzepaku w fazie: 1) jesienią 2) wczesnego rozwoju wiosennego 3) kwitnienia
Regulator wzrostu	Nie stosuje się *	Obowiązkowo
Nawożenie dolistne preparatem wieloskładnikowym	Dopuszczalne tylko w razie niekorzystnego przebiegu wegetacji	Obowiązkowe

* Na poziomie o przeciętnej agrotechnice nie stosuje się ochrony przeciw chorobom ani regulatora wzrostu w celu sprawdzenia odporności na choroby i określenia naturalnej wysokości roślin i podatności na wyleganie.

Objaśnienia

Wzorzec – średnia ogólna ze wszystkich badanych odmian w danym roku z jednego poziomu agrotechnicznego. Inna jest wartość wzorca dla poziomu przeciętnego, inna – dla poziomu intensywnego, dlatego nie można na podstawie tekstu obliczyć przyrostu plonu na poziomie intensywnym.

Oceny podawane są w skali 9 stopniowej, w której 9 oznacza ocenę najbardziej korzystną, 5 – ocenę średnią, 1 – ocenę najgorszą.

Oceny mrozoodporności u zbóż można porównywać tylko w obrębie jednego gatunku.

Skróty: HR – Hodowla Roślin

Poniżej prezentujemy Listy Zalecanych Odmian do uprawy w woj. śląskim na rok 2007 dla poszczególnych gatunków zbóż ozimych i rzepaku ozimego wraz z charakterystyką odmian

Szczegółowe dane zamieszczone są w biuletynie: „Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe – wyniki 2006” wydanym przez ŚODR Częstochowa Oddz. Mikołów

PSZENICA JARA

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

Odmiana	Wartość technologiczna
Bombona	E
Nawra	A
Żura	A
Bryza ost.	A
Monsun	A
Tybalt	A

Wartości technologiczne: E – odmiana elitarna, A – odmiany jakościowe

BOMBONA – Odmiana wyhodowana przez HR DAŃKO sp. z o.o. , wpisana do Rejestru Odmian w 2005 r . Należy do grupy odmian elitarnych (E). Wykazuje się średnią plennością w skali kraju- średni plon za lata 2004-06 wynosił 101% wzorca na przeciętnym i 100% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki., średnio też reaguje na intensyfikację uprawy.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w latach 2005-2006 osiągnęła 103 % plonu wzorca na obydwu poziomach agrotechniki. Rośliny tej odmiany są dość wysokie i wykazują średnią podatność na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni . Podatność na większość chorób średnia, jedynie na fuzariozę kłosów i rdzę żdźbłową duża. Masa 1000 nasion przeciętna, wyrównanie dość dobre, średnia gęstość w stanie zsypanym. Odporność ziarna na porastanie dość duża, liczba opadania bardzo duża. Wskaźnik sedymentacji SDS bardzo dobry. Ogólna wydajność mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby duża.

NAWRA – odmiana wyhodowana przez HR Strzelce Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 1999 r. Odmiana jakościowa (A) o dobrej plenności w skali kraju - średni plon za lata 2004-06 wynosił 99% wzorca na przeciętnym i 101% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Wyraźnie lepiej plonuje na Śląsku i w środkowozachodniej części kraju.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim jest jedną z plenniejszych Odmian. Średni plon za lata 2004-06 wynosił 102% wzorca na niższym i 100% na wyższym poziomie agrotechniki. Zdrowotność zróżnicowana: duża odporność na mączniaka i rdzę brunatną, bardziej podatna na porażenie przez septoriozę liści i fuzariozę kłosów. Odznacza się niskim wzrostem i dużą odpornością na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość wczesny. Wyróżnia się najwyższą u pszenic jarych MTZ i b. dobrym wyrównaniem ziarna. Zawartość białka średnia, glutenu - dość duża, jakość glutenu wyrażona indeksem - bardzo dobra – 9 w skali 9 stopniowej. Wydajność ogólna mąki przeciętna - 5 w skali 9 stopniowej. Wymagania glebowe dość duże.

ŻURA – odmiana wyhodowana przez HRR „Nasiona Kobierzyc” Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Odmiana jakościowa (A) o bardzo dobrej plenności w skali kraju (plon za lata 2004-06 wynosił 100% wzorca dla dwóch poziomów agrotechniki), w rejonie północno-wschodnim plonuje przeciętnie. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 99% wzorca na przeciętnym i 101% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach w woj. śląskim odmiana reagowała dość dużym przyrostem plonu przy zastosowaniu intensywnej uprawy. Poziom odporności na większość chorób jest przeciętny, jest bardziej podatna na rdzę brunatną. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim wyróżniła się wysokim stopniem odporności na mączniaka i septoriozę plew, była silniej niż większość

odmian porażana przez septoriozę liści, rdzę brunatną i inne choroby kłosów, głównie fuzariozę. Rośliny o średniej do dość dużej wysokości mają dość małą odporność na wyleganie, jednak w doświadczeniach wyleganie występowało rzadko, w niewielkim stopniu. Termin kłoszenia i dojrzewania wczesny. Ziarno odznacza się dość dużą do dużej MTZ i b.dobrym wyrównaniem ziarna. Zawartość białka dość duża do średniej, glutenu – dość duża, a jego jakość wyrażona indeksem dobra – 8 w skali 9 stopniowej. Wydajność ogólna mąki dobra - 6 w skali 9 stopniowej. Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

BRYZA – odmiana niemiecka, wyhodowana przez Lochow-Petkus, przedstawiciel hodowcy: Lochow Petkus Polska Sp. z o.o. Kondratowice, wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Odmiana o ościstym kłosie, jakościowa (A) o bardzo dobrej i stabilnej plenności w skali kraju - średni plon za lata 2004-06 wynosił 100% wzorca na przeciętnym i 103% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim uzyskała średni plon za lata 2004-06 100% wzorca na przeciętnym i 103% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Odporność na większość chorób przeciętna, jest podatna na porażenie przez mączniaka i bardzo podatna na rdzę brunatną. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim była silniej porażana przez mączniaka, septoriozę liści i rdzę brunatną, za to wykazała dobrą odporność na septoriozę plew i b. dobrą na inne choroby kłosów. Rośliny o wzroście dość niskim do średniego mają dość małą odporność na wyleganie, jednak w doświadczeniach w woj. śląskim wyleganie występowało rzadko, w niewielkim nasileniu. Termin kłoszenia wczesny, dojrzewania dość wczesny. MTZ średnia, wyrównanie ziarna dobre. Zawartość białka średnia. Zawartość glutenu wg COBORU duża, jakość glutenu wyrażona indeksem – dobra – 7 w skali 9 stopniowej. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim zawartość glutenu utrzymuje się na średnim poziomie. Wydajność ogólna mąki gorsza - 4 w skali 9 stopniowej Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

MONSUN – odmiana niemiecka, wyhodowana przez Lochow-Petkus, przedstawiciel hodowcy: Lochow Petkus Polska Sp. z o.o. Kondratowice, wpisana do Rejestru Odmian w 2004 r. Odmiana jakościowa (A), o bardzo dobrej plenności w skali kraju – obecnie jest najplenniejszą odmianą pszenicy jarej. Średni plon w kraju za lata 2004-06 wynosił 105% wzorca na przeciętnym i 105% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim bierze udział od 2004 r. - średni plon za lata 2004-06 wynosił 100% wzorca na przeciętnym i 108% na intensywnym poziomie agrotechniki. Odmiana plonuje bardzo wysoko i stabilnie przy zastosowaniu intensywnej uprawy, na poziomie o przeciętnej agrotechnice w roku 2006 plonowała znacznie gorzej.

Odmiana jest dość podatna na mączniaka, rdzę brunatną, septoriozę plew i fuzariozę kłosów, wykazuje średni poziom odporności na septoriozę plew.

Spośród odmian biorących udział w doświadczeniach PDO w woj. śląskim była najsilniej porażana przez mączniaka, w większym stopniu niż inne odmiany – przez septoriozę plew, na poziomie średniej ogólnej – przez septoriozę liści i rdzę brunatną, za to wykazała dobrą odporność na inne choroby kłosów, głównie fuzariozę. Rośliny niskiego wzrostu są dość odporne na wyleganie, jednak w niektórych doświadczeniach w woj. śląskim wyleganie wystąpiło w niewielkim nasileniu, podobnie jak u odmian podatnych na wyleganie.

Termin kłoszenia średniowczesny, dojrzewania średni do średniopóźnego. MTZ wysoka, wyrównanie ziarna b.dobre. Zawartość białka i glutenu poniżej średniej, jakość glutenu wyrażona indeksem – b. dobra – 9 w skali 9 stopniowej. Wydajność ogólna mąki przeciętna - 5 w skali 9 stopniowej. Odmiana zalecana do uprawy intensywnej. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

TYBALT – Odmiana holenderska , wyhodowana przez B. V. Landbouwbureau Wiersum, (przedstawiciel hodowcy – Irena Szyld Kalisz ul. Cieszyńska 11) wpisana do Rejestru Odmian w 2005 r. Należy do grupy odmian jakościowych (A) .Charakteryzuje się bardzo dobrą plennością w skali całego kraju (plon za lata 2004-06 wynosił 106% wzorca dla przeciętnego poziomu agrotechniki oraz 104% dla intensywnego). Reaguje średnio na intensyfikację uprawy.

W doświadczeniach PDO w województwie śląskim w latach 2005-2006 uzyskała 106% plonu wzorca na poziomie przeciętnym i 104% plonu wzorca na poziomie intensywnym. Rośliny tej odmiany są niskie do bardzo niskich i mają bardzo dużą odporność na wyleganie. Podatność na choroby zróżnicowana, na mączniaka i rdzę brunatną -duża, septoriozę liści i plew oraz fuzariozę kłosów i choroby podstawy źdźbła –średnia na rdzę źdźbłową – dość niska.

Termin kłoszenia późny, dojrzewania średni. Masa 1000 nasion duża, wyrównanie dość słabe, gęstość w stanie zsylnym mała. Odporność ziarna na porastanie bardzo duża, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacji SDS duży do bardzo dużego. Ogólna wydajność mąki dość dobra. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

JĘCZMIEN JARY

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

Odmiana	Typ odmiany	Ocena wartości browarnej w skali 9 stopniowej	
		wg starej skali w roku 2005	w nowej skali w roku 2006
Bryl	pastewny	x	x
Justina	pastewny	x	x
Orthegea	pastewny	x	x
Stratus	browarny	6,55	4,15
Philadelphia	browarny	8,05	4,75
Blask	browarny	8,00	5,55
Sezam	browarny	8,10	6,45
Sebastian	browarny	8,50	6,85

Od roku 2006 obowiązuje nowa skala bonitacyjna oceny wartości browarnej odmian jęczmienia.

BRYL — odmiana wyhodowana przez HR Smolice Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 1998 r. Odmiana typu pastewnego o dobrej plenności w skali kraju. Średni plon w kraju za lata 2002-04 wynosił 100% wzorca na przeciętnym i 99% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odmiana brała udział w latach 2000-02 (średni plon wynosił 101% wzorca na przeciętnym i 104% wzorca na wyższym poziomie agrotechniki), a ostatnio tylko w 2005 roku – średni plon wynosił 94% wzorca na przeciętnym i 96 % wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

Odmiana odznacza się dość dobrym poziomem zdrowotności, wykazuje większą odporność na mączniaka i plamistość siatkową; jest w większym stopniu podatna na rdzę karłową. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w 2005 roku u odmiany Bryl rdza karłowa wystąpiła w znikomym stopniu, wystąpiło natomiast niewielkie porażenie przez rynchosporiozę.

Rośliny dość wysokie są dość odporne na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania - wczesny. Walorem odmiany jest wysoka MTZ, bardzo dobre wyrównanie ziarna oraz większa od przeciętnej zawartość białka w ziarnie. Wymagania glebowe i tolerancja na zakwaszenie gleby – przeciętne.

JUSTINA - Odmiana niemiecka, wyhodowana przez Nordssat Saatzeitgesellschaft (przedstawiciel Saaten Union Polska sp. z o.o 62-100 Wągrowiec), wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Należy do Odmian pastewnych. Charakteryzuje się przeciętną zdrowotnością na większość chorób, jedynie na mączniaka dużą. Plonuje bardzo dobrze na terenie większości rejonów, tylko na południowo- wschodnim dobrze.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w latach 2005-2006 osiągnęła 102% plonu wzorca na poziomie przeciętnym i 101% plonu wzorca na poziomie intensywnym. Rośliny średniej wysokości o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość późny. Masa 1000 nasion dość duża, wyrównanie ziarna dość dobre, zawartość białka mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

ORTHEGA – odmiana niemiecka, wyhodowana przez Lochow Petkus, przedstawiciel hodowcy: Lochow Petkus Polska Sp. z o.o. Kondratowice, wpisana do Rejestru Odmian w 1998 r. Odmiana typu pastewnego o bardzo dobrej plenności w skali kraju. Średni plon w kraju za lata 2002-04 wynosił 103% na obydwu poziomach agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim jest od 1999 r. bardzo wysoko i stabilnie plonującą odmianą. Za lata 2002-04 uzyskała średni plon w wysokości 103% wzorca na niższym i 105% na wyższym poziomie agrotechniki. W roku 2005 nastąpiło obniżenie plonowania do 99% na przeciętnym i do 98% na intensywnym poziomie agrotechniki. Odmiana wyróżnia się dobrą zdrowotnością, szczególnie w odniesieniu do mączniaka, rynchosporiozy i plamistości siatkowej. W niektórych doświadczeniach PDO w woj. śląskim w roku 2004 wystąpiło większe niż u większości odmian porażenie przez rdzę karłową, jednak w niezbyt dużym stopniu. Rośliny raczej niskiego do średniego wzrostu są dość odporne na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania późniejszy. MTZ średnia, wyrównanie ziarna gorsze. Zawartość białka poniżej średniej. Wymagania glebowe średnie, tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna do nieco większej.

STRATUS – odmiana wyhodowana przez HR Strzelce Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 1999 r. Odmiana zaliczana jest do typu browarnego, jednak ma dość niską wartość technologiczną. Charakteryzuje się wieloma korzystnymi cechami, według których można ją uznać jako dobrą odmianę pastewną. Odznacza się bardzo dobrą plennością w skali kraju. Średni plon w kraju za lata 2002-04 wynosił 104% wzorca na przeciętnym i 103% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim uzyskała średni plon za lata 2002-04 w wysokości 101% wzorca na przeciętnym i 103% wzorca na wyższym poziomie agrotechniki. W roku 2005 plonowanie obniżyło się do 96% i 97% wzorca odpowiednio na przeciętnym i intensywnym poziomie agrotechniki. Odporność na choroby wg COBORU przeciętna. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim wykazała dużą odporność na mączniaka, rdzę karłową, dość dobrą - na rynchosporiozę; była skłonna do porażenia w większym stopniu niż inne odmiany przez plamistość siatkową; poziom porażenia był jednak niewielki. Rośliny w doświadczeniach w woj. śląskim były dość wysokie o dobrej odporności na wyleganie.

Termin kłoszenia wczesny, dojrzewania – dość wczesny. Walorem odmiany jest ziarno o największej spośród odmian jęczmienia jarego MTZ, cechujące się dobrym wyrównaniem i bardzo wysoką zawartością białka przy zastosowaniu nawożenia odpowiedniego na cele pastewne. Wymagania glebowe średnie, jest mało tolerancyjna na zakwaszenie gleby.

PHILADELPHIA – odmiana niemiecka, wyhodowana przez Lochow Petkus, przedstawiciel hodowcy: Lochow Petkus Polska Sp. z o.o. Kondratowice, wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Odmiana typu browarnego o dobrej do bardzo dobrej wartości technologicznej. Plenność w skali kraju dobra do bardzo dobrej. Średni plon za lata 2002-04 wynosił 103% wzorca na przeciętnym i 102% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim uzyskała średni plon za lata 2003-05 w wysokości 100% wzorca na obydwu poziomach agrotechniki, jednak plonowała niezbyt stabilnie.

Odznacza się bardzo dobrą zdrowotnością, wykazuje najwyższą u jęczmienia jarego odporność na mączniaka. Jest średnio odporna na plamistość siatkową oraz skłonna do porażenia przez rdzę karłową i rdzę żdźbłąwą. W doświadczeniach w woj. śląskim była silniej niż inne odmiany porażana jedynie przez rdzę karłową, lecz w niedużym nasileniu.

Rośliny niskiego wzrostu są dość odporne na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania późniejszy. MTZ dość niska, wyrównanie ziarna przeciętne. Zawartość białka dość niska do średniej. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

BLASK - odmiana wyhodowana przez HR Smolice Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Odmiana typu browarnego o dobrej do bardzo dobrej wartości technologicznej i dobrej plenności w skali kraju. Średni plon w kraju za lata 2002-04 wynosił 101% wzorca na przeciętnym i 102% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odmiana plonowała dobrze, lecz niezbyt stabilnie. Średni plon za lata 2002-04 wynosił 100% wzorca na obydwu poziomach agrotechniki, w 2005 roku – średni plon wynosił 100% wzorca na przeciętnym i 101 % wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

Zdrowotność odmiany utrzymuje się na średnim poziomie, jest dość podatna na czarną plamistość i plamistość siatkową. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim była silniej niż większość odmian porażana przez rynchosporiozę, wykazała nieco większą skłonność do porażania przez mączniaka; porażenie przez plamistość siatkową było na poziomie średniej ogólnej. Stopień porażenia przez te choroby był jednak niewielki.

Rośliny dość niskie są dość odporne na wyleganie. Termin kłoszenia średni do późniejszego, dojrzewania - średniowczesny. MTZ raczej niższa, wyrównanie ziarna również słabsze. Zawartość białka w ziarnie średnia do niższej. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

SEZAM – odmiana wyhodowana przez HR Szelejewo Sp. z o.o. SHR Modzurów, wpisana do Rejestru Odmian w 2000 r. Odmiana typu browarnego o bardzo dobrej wartości browarnej. Plenność przeciętna w skali kraju - średni plon za lata 2002-04 wynosił 95% wzorca na przeciętnym i 96% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odmiana uzyskała średni plon za lata 2002-03 w wysokości 98-99 % wzorca na obydwu poziomach agrotechniki, jednak wysokość plonu na niższym poziomie agrotechniki była zmienna w latach. W roku 2005 plonowała w wysokości 93% oraz 90% wzorca odpowiednio na przeciętnym i intensywnym poziomie agrotechniki.

Zdrowotność przeciętna, przy nieco większej podatności na mączniaka. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim wystąpiło porażenie mączniakiem w niewielkim stopniu, w porównaniu do innych odmian na poziomie średniej ogólnej. Rośliny dość wysokie są odporne na wyleganie. Termin kłoszenia średni do późniejszego, dojrzewania – późniejszy. MTZ dość duża, wyrównanie ziarna dobre. Zawartość białka dość duża.

SEBASTIAN - Odmiana duńska wyhodowana przez DLG (przedstawiciel DGL Polska sp. z o.o 85-071 Bydgoszcz) wpisana do Rejestru Odmian w 2005 r . Odmiana typu browarnego, o bardzo dobrej wartości technologicznej ziarna. Plenność w skali całego kraju dobra do bardzo dobrej . Reakcja na intensyfikację uprawy przeciętna .

W doświadczeniach PDO w województwie śląskim odmiana badana w latach 2005-2006 (osiągnęła plon na poziomie 102% wzorca na obydwu poziomach agrotechniki) . Zdrowotność zróżnicowana, na rdzę karłową i żdźbłową- dość duża , na mączniaka ,plamistość siatkową i rynchosporiozę- średnia, a na czarną plamistość – dość mała. Rośliny niskie do bardzo niskich o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 nasion dość mała, wyrównanie przeciętne. gęstość ziarna w stanie zsypanym średnia. Zawartość białka w ziarnie mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża .

OWIES

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

Odmiana	Typ odmiany	Barwa ziarna
Deresz	nizinna	żółta
Rajtar	nizinna	żółta
Flaemingsprofi	nizinna	biała
Bohun	nizinna	żółta
Polar	nizinna nieoplewiona	żółta
Celer	górska	żółta

DERESZ - odmiana wyhodowana przez „Danko” HR Sp. z o.o. Choryń, wpisana do Rejestru Odmian w 2000 r. Jest jedną z plenniejszych odmian w kraju – średni plon za lata 2004 - 06 wynosił 102 % wzorca.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim plonuje wysoko i dość stabilnie, średni plon za lata 2004-06 wynosił 104% wzorca. Odporność na większość chorób wg COBORU przeciętna, jest dość podatna na rdzę wieńcową i żdźbłową. Wyniki krajowe wskazują, że wykazuje dobrą odporność na mączniaka i dość dużą odporność na septoriozę liści. Zdrowotność owsa w doświadczeniach PDO w woj. śląskim była dobra, w niektórych doświadczeniach odmiana była silniej niż pozostałe odmiany porażana przez rdzę wieńcową (w niezbyt dużym stopniu) oraz –tylko w 2003 r. - przez helmintosporiozę w średnim stopniu. Rośliny średniej wysokości są dość podatne na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. MTZ niska, wyrównanie ziarna również słabe. Udział łuski średni – 26,6%; średni plon ziaren bez łuski w kraju wynosi 102 % wzorca. Zawartość białka w ziarnie średnia, tłuszczu – dość mała. Wymagania glebowe i tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętne.

Odmiana przeznaczona do uprawy w całym kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich.

RAJTAR - odmiana wyhodowana przez „Danko” HR Sp. z o.o. Choryń, wpisana do Rejestru Odmian w 2004 r. Jest jedną z plenniejszych odmian w kraju – średni plon za lata 2004-06 wynosił 102 % wzorca.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim plonowała bardzo wysoko, średni plon za lata 2004 - 06 wynosił 108% wzorca. Odznacza się dość dobrym poziomem odporności na rdzę żdźbłową, helmintosporiozę i septoriozę liści, odporność na mączniaka i rdzę wieńcową – przeciętna. Rośliny średniej wysokości są dość odporne na wyleganie, wyjątkowo wyleganie wystąpiło w średnim stopniu w jednym doświadczeniu w woj. śląskim. Termin wiechowania i dojrzewania średni. MTZ średnia lub poniżej średniej, wyrównanie ziarna dość słabe. Udział łuski b.wysoki – 30,3%, średni plon ziaren bez łuski w kraju wynosi 99% wzorca. Zawartość białka w ziarnie średnia, tłuszczu – b. wysoka. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Odmiana przeznaczona do uprawy w całym kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich.

FLÄMINGSPROFI – odmiana niemiecka, wyhodowana przez Lochow Petkus, przedstawiciel hodowcy: Lochow Petkus Polska Sp. z o.o. Kondratowice, wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Jest jedną z plenniejszych odmian w kraju – średni plon za lata 2004-06 wynosił 105 % wzorca.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim jest najwyższą plonującą odmianą - średni plon za lata 2004-06 wynosił 111% wzorca. Poziom zdrowotności w kraju utrzymuje się na przeciętnym

poziomie, odmiana jest dość mało odporna na mączniaka, jednak w doświadczeniach w woj. śląskim choroba ta nie występuje na owsie.

Zdrowotność owsa w doświadczeniach PDO w woj. śląskim była dobra, w doświadczeniach, w których choroby wystąpiły odmiana wykazała zadowalającą odporność na helmintosporiozę i rdzę wieńcową, chociaż wyniki krajowe wskazują na skłonność do porażenia przez rdze. Rośliny średniej wysokości mają przeciętną odporność na wyleganie. Termin wiechowania dość wczesny do średniego, dojrzewania - średni. Odmiana cechuje się bardzo wysoką MTZ - najwyższą wśród odmian owsa - i bardzo dobrym wyrównaniem ziarna. Ze względu na bardzo niski udział łuski osiąga najwyższy w kraju średni plon ziaren bez łuski - 106% wzorca. Zawartość białka w ziarnie średnia, tłuszczu – dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Odmiana przeznaczona do uprawy w całym kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich.

BOHUN – odmiana wyhodowana przez „Danko” Hodowla Roślin Sp. z o.o. Choryń, wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Średni plon w kraju za lata 2004-06 wynosił 98 % wzorca.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 102% wzorca. Odporność na rdzę wieńcową duża, na helmintosporioza – dość duża, na mączniaka i septoriozę liści – przeciętna, na rdzę żdźbłową – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dużej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania dość późny. MTZ mała, wyrównanie ziarna dość małe. Zawartość białka dość mała, a tłuszczu - duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

POLAR - odmiana nieoplewiona, wyhodowana przez HR Strzelce Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Ze względu na znikomy udział łuski plonuje niżej od odmian oplewionych o ok. 25-30%. Średni plon w kraju za lata 2004-06 wynosił 69 % wzorca.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 74% wzorca. Odporność na choroby zróżnicowana – dość duża na mączniaka i helmintosporiozę, przeciętna na rdzę wieńcową i septoriozę liści, na rdzę żdźbłową – dość mała. Zdrowotność owsa w woj. śląskim była dobra, w niektórych doświadczeniach odmiana była porażana przez rdzę wieńcową na poziomie średniej ogólnej oraz w 2003 r. przez helmintosporiozę w stopniu nieco większym niż większość odmian. Rośliny średniej wysokości mają dużą odporność na wyleganie. Termin wiechowania średni do późniejszego, dojrzewania - średni. MTZ ze względu na brak łuski bardzo mała, również wyrównanie ziarna bardzo słabe. Udział wynosi ok.4-5% , średni plon ziaren bez łuski w kraju wynosi 90% wzorca. Odznacza się bardzo wysoką zawartością białka i tłuszczu w ziarnie. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Odmiana przeznaczona do uprawy w całym kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich.

CELER - odmiana wyhodowana przez Małopolską HR HBP Kraków, wpisana do Rejestru Odmian w 2000 r. Jest to odmiana zalecana do uprawy w terenach górskich, gdzie dobrze plonuje, w warunkach nizinnych plonuje przeciętnie. Średni plon w kraju za lata 2002-04 wynosił 95 % wzorca.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2002-04 wynosił 99% wzorca, a w 2006 r. - 103% wzorca. Odporność na większość chorób przeciętna, na rdzę wieńcową i żdźbłową – dość duża. Zdrowotność owsa w woj. śląskim była dobra, w niektórych doświadczeniach odmiana była silniej niż większość odmian porażana przez rdzę wieńcową. Rośliny dość niskie są dość odporne na wyleganie. Termin wiechowania wczesny, dojrzewania dość wczesny. MTZ duża do bardzo dużej, wyrównanie ziarna dość dobre do dobrego. Udział łuski dość duży – 28,6%, średni plon ziaren bez łuski w kraju wynosi 94%

wzorca. Zawartość białka i tłuszczu w ziarnie średnia i powyżej średniej. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

PSZENICA OZIMA

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

Odmiana	Wartość technologiczna
Turnia	A
Finezja	A
Rywalka	A
Tonacja	A
Kris	B
Bogatka	B
Nadobna	B
Rapsodia	C

Wartości technologiczne: A – odmiany jakościowe, B – odmiany chlebowe, C – odmiany paszowe.

TURNIA - odmiana wyhodowana przez Małopolską Hodowlę Roślin – SHR Polanowice, wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Odmiana jakościowa (A), o dobrej plenności w skali kraju - średni plon za lata 2004-06 wynosił 98% wzorca na przeciętnym i 101% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-06 plonowała na poziomie 103% wzorca na przeciętnym i 104% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Mrozoodporność wg COBORU zbliżona do średniej – 4,5 w skali 9 stopniowej. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w czasie surowej zimy w roku 2002/03 wymarzło od 0 do 8 % roślin. Poziom zdrowotności poniżej przeciętnej, a odporność na choroby zróżnicowana. Odmiana jest podatna na porażenie przez mączniaka, jest dość podatna na rdzę brunatną i septoriozę liści, wykazuje średnią odporność na septoriozę plew, dość dużą odporność na choroby podstawy źdźbła oraz dużą odporność na fuzariozę kłosów.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim była silniej porażona przez septoriozę liści i mączniaka, w stopniu niewielkim do dość dużego przez rdzę brunatną oraz w b.małym stopniu przez septoriozę plew. Rośliny wysokie są dość podatne na wyleganie, jednak w woj. śląskim wyleganie wystąpiło w niewielkim stopniu. Termin kłoszenia średni, dojrzewania – dość późny. Jest dość podatna na porastanie ziarna w kłosie (4 w skali 9 stopniowej), z tego względu nie powinna długo pozostawać w polu po osiągnięciu dojrzałości. MTZ wysoka. Ziarno o korzystnych cechach jakościowych: średnia zawartość białka i dość duża zawartość glutenu o dobrej do bardzo dobrej jakości.

FINEZJA – odmiana wyhodowana przez Hodowlę Roślin Danko, wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Grupa jakościowa (A), wyróżniająca korzystnie odmianę wśród wszystkich ozimych. Średni plon za lata 2004- 2006 wynosił 99 % na poziomie przeciętnym oraz 100 % - na intensywnym.

W doświadczeniach PDO dla woj. Śląskiego plony za lata 2004 – 2006 wynosiły: 100 % - poziom niższy i 99% - poziom wyższy. Mrozoodporność 4,5 (w skali 9⁰). Odporność na choroby zróżnicowana: na rdzę brunatną i septoriozę plew- dość duża, na septoriozę liści, fuzariozę kłosa, a także na mączniaka- średnia; na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Wysokość roślin średnia. Odporność na wyleganie średnia. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania- średni. Odporność na porastanie w kłosach duża. MTZ dość mała, wyrównanie dość słabe, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Liczba opadania duża do bardzo dużej.

Zawartość białka duża. Zawartość glutenu duża do bardzo dużej. Wydajność ogólna mąki dobra.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

RYWALKA - odmiana wyhodowana przez Hodowlę Roślin Strzelce, wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Odmiana jakościowa (A), o dobrej plenności w skali kraju - średni plon za lata 2004-06 wynosił 97% wzorca na przeciętnym oraz intensywnym poziomie agrotechniki. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-06 średni plon wynosił 97% wzorca na przeciętnym i 99% na wyższym poziomie agrotechniki. Mrozoodporność przeciętna – 5 w skali 9 stopniowej. Odporność na większość chorób przeciętna do dość dobrej; odmiana jest podatna na porażenie przez mączniaka. W doświadczeniach w woj. śląskim odmiana była porażona silnie przez mączniaka, w stopniu średnim do mniejszego przez septoriozę liści, w stopniu niewielkim przez rdzę brunatną i w b.małym stopniu przez septoriozę plew.

Rośliny dość wysokie są dość odporne na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania - dość późny. MTZ dość duża do dużej, wyrównanie ziarna dość dobre. Zawartość białka dość duża, zawartość glutenu duża. Indeks glutenu wysoki - 8 w skali 9 stopniowej.

Odporność na porastanie ziarna dość duża.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

TONACJA - - odmiana wyhodowana przez Hodowlę Roślin Strzelce, wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Odmiana chlebowa (B) o bardzo dobrej plenności w skali kraju - średni plon za lata 2004-06 dla dwóch poziomów agrotechniki wynosił 102% wzorca.

W doświadczeniach PDO w woj. w latach 2004-06 średni plon wynosił 102% wzorca na przeciętnym i 100% na wyższym poziomie agrotechniki. Odnacza się dość wysoką u pszenic ozimych mrozoodpornością – 6 w skali 9 stopniowej. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w czasie surowej zimy w roku 2002/03 wymarzło od 0 do 9 % roślin, średnio z 3 punktów dośw. 3 %. Odporność na choroby jest zróżnicowana: duża odporność na choroby podstawy źdźbła i fuzariozę kłosów, dość duża - na septoriozę plew, średnia odporność na rdzę brunatną i septoriozę liści, jest podatna na mączniaka.

Rośliny średniej wysokości wykazują bardzo dużą odporność na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość późny. MTZ duża, wyrównanie ziarna dobre. Odporność na porastanie ziarna przeciętna. Zawartość białka średnia, glutenu – duża, indeks glutenu –poniżej średniej, 4 w skali 9 stopniowej.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia do dość dużej.

KRIS – odmiana wyhodowana w Anglii przez Plant Breeding International Cambridge Ltd., wpisana do Rejestru Odmian w 2000 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest „Piast” HR Łągiewniki Sp. z o.o. Odmiana była zarejestrowana w Polsce jako paszowa (C) z powodu małej zawartości białka w ziarnie, z zaznaczeniem, że przy odpowiedniej agrotechnice może być użytkowana na cele młynarsko-piekarskie (wymaga wtedy dodatkowego nawożenia azotem, zwłaszcza w fazie początku kłoszenia). Obecnie została zakwalifikowana do grupy odmian chlebowych (B). Jest to odmiana o bardzo dobrej plenności w kraju i naszym regionie. Średni plon w kraju za lata 2004-06 wynosił 105% wzorca na przeciętnym i intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2005-06 uzyskała wyniki w wysokości 104 % wzorca na przeciętnym i 107 % wzorca na wyższym poziomie agrotechniki. W roku 2005 plon wynosił 109% i 106% wzorca.

Mrozoodporność mała – 2,5 w skali 9 stopniowej. Pomimo tego w doświadczeniach PDO w woj. śląskim w czasie surowej zimy w roku 2002/03 wymarzło tylko od 3 do 15 % roślin, średnio z 3 punktów dośw. 10%.

Odmiana odznacza się wysokim poziomem zdrowotności: wykazuje bardzo dużą odporność na rdzę brunatną i żółtą, dość dużą do dużej odporność na mączniaka, septoriozę liści i choroby podstawy źdźbła. Jest dość podatna na septoriozę plew i fuzariozę kłosów. Wyróżnia się jest bardzo niskim wzrostem roślin - obecnie jest jedną z najniższych odmian - i bardzo dużą odpornością na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania późny. MTZ dość niska, również wyrównanie ziarna słabsze. Odporność na porastanie w kłosach dość duża. Zawartość białka dość niska, glutenu – średnia. Walorem odmiany jest wysoki indeks glutenu, 8 w skali 9 stopniowej, porównywalny do odmian jakościowych. Wymagania glebowe i względem kultury gleby większe.

BOGATKA - odmiana wyhodowana przez Hodowlę Roślin Danko, wpisana do Rejestru Odmian w 2004 r. Grupa chlebowa (B). Średni plon za lata 2004- 2006 wynosił 104 % na poziomie przeciętnym oraz 103 % - na intensywnym.

W doświadczeniach PDO dla woj. Śląskiego plony za lata 2005 – 2006 wynosiły 105% dla każdego z poziomów. Mrozoodporność 4,5 (w skali 9⁰). Odporność na mączniaka dość duża, na rdzę brunatną, septoriozę liści i plew, fuzariozę kłosów i choroby podstawy źdźbła- średnia. Wysokość roślin średnia. Odporność na wyleganie dość mała.. Termin kłoszenia i dojrzewania dość wczesny. Odporność na porastanie w kłosach dość mała. MTZ duża do bardzo dużej, wyrównanie średnie, gęstość w stanie zsypanym dość mała. Liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka dość duża. Zawartość glutenu duża do bardzo dużej. Wydajność ogólna mąki dobra.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

NADOBNA - odmiana wyhodowana przez Poznańską Hodowlę Roślin , wpisana do Rejestru Odmian w 2003r. Grupa chlebowa (B). Średni plon za lata 2004- 2006 wynosił 104 % na poziomie przeciętnym oraz intensywnym.

W doświadczeniach PDO dla woj. Śląskiego plony za lata 2004 – 2006 wynosiły: 103 % - poziom niższy i 102% - poziom wyższy.

Mrozoodporność 2,5 (w skali 9⁰). Odporność na rdzę żółtą dość duża, na mączniaka, rdzę brunatną i septoriozę liści- średnia, na septoriozę plew i fuzariozę kłosów- dość mała, na choroby podstawy źdźbła- mała. Wysokość roślin średnia. Odporność na wyleganie dość mała.. Termin kłoszenia i dojrzewania dość wczesny. Odporność na porastanie w kłosach dość mała. MTZ duża do bardzo dużej, wyrównanie średnie, gęstość w stanie zsypanym dość mała. Liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka dość duża. Zawartość glutenu duża do bardzo dużej. Wydajność ogólna mąki dobra.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

RAPSODIA – odmiana wyhodowana w Anglii przez Plant Breeding International Cambridge Ltd., wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest „Piast” HR Łagiewniki Sp. z o.o.

Jest to odmiana paszowa (C) o najwyższej obecnie plenności w kraju - średni plon za lata 2004-06 wynosił 108% wzorca na obydwu poziomach agrotechniki. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-05 uzyskała wyniki w wysokości 108 % wzorca obydwu poziomach agrotechniki.

Jej mankamentem jest bardzo mała mrozoodporność– 1,5 w skali 9 stopniowej. Odmiana nie brała udziału w doświadczeniach w 2003 roku, dlatego jej wytrzymałość na niskie temperatury przy braku okrywy śnieżnej w warunkach polowych nie została sprawdzona

Odmiana odznacza się dość dobrym poziomem zdrowotności: wykazuje bardzo dużą odporność na rdzę brunatną i żółtą, średnią do dość dużej odporność na mączniaka i septoriozę liści. Jest dość podatna na septoriozę plew i fuzariozę kłosów. W doświadczeniach

w woj. śląskim była w stopniu średnim do mniejszego porażona przez mączniaka i septoriozę liści oraz w b. małym stopniu przez rdzę brunatną i septoriozę plew.
Wyróżnia się bardzo niskim wzrostem roślin - obecnie jest jedną z najniższych odmian - i bardzo dużą odpornością na wyleganie. Termin kłoszenia średniowczesny, dojrzewania – dość wczesny. MTZ dość niska do średniej, również wyrównanie ziarna dość słabe. Odporność na porastanie w kłosach przeciętna. Zawartość białka dość niska. Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

PSZENŻYTO OZIME

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

Pawo
Witon
Moderato
Todan
Woltario - krótkosłome
Magnat - krótkosłome

PAWO – odm. wyhodowana w przez HR Strzelce Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Odmiana wyróżnia się bardzo dobrą plennością w skali kraju, gorzej plonuje w południowowschodniej części kraju. Średni plon w kraju za lata 2004-06 wynosił 104% wzorca na przeciętnym i 102% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim uzyskała średni plon za lata 2003-05 w wysokości 103% wzorca na przeciętnym i 104% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

Mrozoodporność dość dobra – 6,0 w skali 9 stopniowej. W doświadczeniach w woj. śląskim w latach 2004,05 przetrzymała bardzo dobrze. W roku 2005 – przy bardzo długo zalegającej okrywie śnieżnej - wystąpiło u odmiany dość znaczne porażenie przez pleśń śniegową, pomimo tego odmiana przetrzymała dobrze i dobrze się zregenerowała po zimie.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odznacza się dobrą zdrowotnością: jest najbardziej odporna na septoriozę liści i rdzę brunatną, dość odporna na mączniaka, septoriozę plew i rynchosporiozę. Rośliny średniej wysokości są dość podatne na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. MTZ dość duża, wyrównanie ziarna przeciętne. Odporność na porastanie ziarna w kłosach przeciętna. Zawartość białka średnia do mniejszej.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

WITON – odm. wyhodowana w przez HR Strzelce Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Odmiana wyróżnia się bardzo dobrą plennością w całym kraju - średni plon za lata 2004-06 wynosił 102% wzorca na obydwu poziomach agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odmiana wykazała się bardzo wysokim potencjałem plonotwórczym, jednak plonuje niezbyt stabilnie. Średni plon za lata 2003-04 wynosił 100% wzorca na obydwu poziomach agrotechniki, w roku 2005 plon był wyjątkowo wysoki: 119% wzorca na przeciętnym i 111% na intensywnym poziomie agrotechniki.

Mrozoodporność wg COBORU dość dobra – 5,5 w skali 9 stopniowej, odporność na pleśń śniegową przeciętna. Wyniki krajowe wskazują na podatność na porażenie przez rdzę brunatną, rynchosporiozę i fuzariozę kłosów, odporność na septoriozę plew – średnia, na septoriozę liści – dość dobra, na choroby podsuszkowe dobra. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odmiana odznacza się dobrą zdrowotnością: jest najbardziej odporna na septoriozę liści i rdzę brunatną i dość odporna na mączniaka i septoriozę plew; jest w większym stopniu niż inne odmiany porażana przez rynchosporiozę. Rośliny o wysokości poniżej średniej mają dużą odporność na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość wczesny. MTZ niska, wyrównanie ziarna przeciętne. Odporność na porastanie ziarna w kłosach poniżej średniej. Zawartość białka dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

MODERATO - Odmiana wyhodowana przez HR DAŃKO sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 2004 r. Odmiana pastewna o normalnej wysokości roślin i średniej odporności na wyleganie oraz średniej mrozoodporności. Podatność na choroby różnicowana, na rdzę

brunatną- bardzo duża, na septoriozę liści –duża, na mączniaka, rdzę żdźbłową, septoriozę plew i rynchosporiozę –dość duża ,na pleśń śniegową i choroby podstawy żdźbła-przeciętna na fuzariozę kłosów –dość mała . Termin kłoszenia przeciętny , dojrzewania dość późny. Plenność bardzo dobra w skali całego kraju . Reakcja na intensyfikację uprawy przeciętna.

W województwie śląskim odmiana badana w doświadczeniach PDO w latach 2005-2006.

Osiągnęła 106%plonu wzorca na poziomie przeciętnym i 104% plonu wzorca na poziomie intensywnym. Masa 1000 nasion mała, wyrównanie i gęstość w stanie zsypanym przeciętne. Odporność na porastanie w kłosach dość mała, liczba opadania dość mała . Zawartość białka przeciętna.

Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża

TODAN - Odmiana wyhodowana w HR Strzelce sp. z o.o. Oddział w Małyszynie , wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r . Odmiana o normalnej wysokości roślin i małej odporności na wyleganie ,oraz średniej mrozoodporności . Zdrowotność dobra (odporność na rdzę brunatną duża , na septoriozę plew i fuzariozę kłosów dość duża, na pozostałe choroby przeciętna) . Plenność w większości rejonów kraju dobra do bardzo dobrej , jedynie na południowym wschodzie dość dobra . Reakcja na intensyfikację uprawy przeciętna.

W województwie śląskim odmiana badana w doświadczeniach PDO w latach 2004-2006 osiągnęła 105% plonu wzorca na poziomie przeciętnym i 103% wzorca na poziomie intensywnym. Termin kłoszenia dość wczesny , dojrzewania średni . Masa 1000 nasion duża do bardzo dużej , wyrównanie średnie, gęstość w stanie zsypanym dość mała. Odporność na porastanie w kłosach i liczba opadania dość mała . Zawartość białka przeciętna.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

WOLTARIO – odmiana wyhodowana przez HR „Danko” Sp. z o.o. ZHR Dębina, wpisana do Rejestru Odmian w 2000 r. Odmiana typu półkarłowego, o dużej odporności na wyleganie. Średni plon za lata 2004-06 wynosił 99% wzorca na przeciętnym i 98% na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim uzyskała średni plon za lata 2004-06 w wysokości 99% wzorca na niższym i 100 % na wyższym poziomie agrotechniki, jednak wysokość plonu była zmienna w latach. Mrozoodporność dość dobra – 5,5 w skali 9 stopniowej. Odporność na pleśń śniegową – nieco poniżej przeciętnej. W doświadczeniach w woj. śląskim w latach 2004-05 przetrzymała bardzo dobrze. W roku 2005 – przy bardzo długo zalegającej okrywie śnieżnej - wystąpiło u odmiany silne porażenie przez pleśń śniegową, pomimo tego odmiana przetrzymała dobrze i dobrze się zregenerowała po zimie.

Wyniki krajowe wskazują, że jest to odmiana o przeciętnej odporności na choroby, dość podatna na septoriozę plew. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odznacza się dobrą zdrowotnością, w niewielkim stopniu ustępuje pod tym względem odmianom Pawo i Witon. Jest odporna na rdzę brunatną i rynchosporiozę, dość odporna na septoriozę liści, mączniaka i septoriozę plew. Termin kłoszenia i dojrzewania średni do średniopóźnego. MTZ średnia, wyrównanie ziarna słabsze. Zawartość białka przeciętna.

Wymagania glebowe i tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętne.

MAGNAT – odmiana wyhodowana przez HR „Danko” Sp. z o.o. ZHR Dębina, wpisana do Rejestru Odmian w 2000 r. Odmiana półkarłowa o bardzo dużej odporności na wyleganie.

Poziom plonowania w dużym stopniu zależy od przetrzymywania, w warunkach dobrego zimowania plenność dobra do bardzo dobrej. Średni plon w kraju za lata 2004-06 wynosił 99% wzorca na przeciętnym i 100% na intensywnym poziomie agrotechniki,.W doświadczeniach PDO w woj. śląskim plonuje stabilnie. Średni plon za lata 2002-04 wynosił 100% wzorca na niższym i 101 % wzorca na wyższym poziomie agrotechniki. Jest to odmiana o najmniejszej u pszenżyta ozimego mrozoodporności (3 w skali 9 stopniowej) i bardzo dużej podatności na pleśń śniegową.

W doświadczeniach w woj. śląskim w roku 2004 przetrzymała bardzo dobrze, w roku 2003 – dobrze. Wyniki krajowe wskazują, że odmiana jest mało odporna na septoriozę liści, septoriozę plew, rdzę brunatną, rynchosporiozę, a wykazuje dużą odporność na mączniaka i fuzariozę kłosów oraz dość dużą – na rdzę źdźbłową i choroby podstawy źdźbła. . W doświadczeniach PDO w woj. śląskim jest silnie porażana przez septoriozę liści i rdzę brunatną, w stopniu średnim do mniejszego – przez mączniaka, w b.małym stopniu – przez septoriozę plew. Termin kłoszenia późny, dojrzewania – dość późny. Wyróżnia się ziarnem o bardzo wysokiej MTZ i bardzo dobrym wyrównaniu. Ma dość dużą odporność na porastanie ziarna w kłosach. Zawartość białka przeciętna. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

ŻYTO OZIME

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

Fernando F1
Picasso F1
Motto
Bosmo
Skat

F1 – odmiana mieszańcowa

FERNANDO F1 – odmiana mieszańcowa niemiecka, wyhodowana przez Lochow Petkus, przedstawiciel hodowcy: Lochow Petkus Polska Sp. z o.o. Kondratowice, wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Jest to jedna z najwyższej plonujących odmian żyta ozimego w kraju – średni plon za lata 2004-06 wynosił 109% wzorca na przeciętnym i 110% na intensywnym poziomie agrotechniki.

Średni plon w doświadczeniach PDO w woj. śląskim za lata 2004-06 wynosił 108% wzorca na przeciętnym i 110% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odmiana wykazała niezwykle duży potencjał plonotwórczy, jednak bardzo dobre wyniki dała na glebach przynajmniej średniej jakości i lepszych (w PD Kochcice poziom plonowania wynosił w ciągu 2 ostatnich lat od 112% do 124% wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki, przy intensywnej uprawie - od 110% do 117% wzorca), natomiast na glebach słabszych wymaga zwiększonego nawożenia; przy niższym nawożeniu plonowała bardzo niestabilnie i nie zawsze zadowalająco (w Mikołowie poziom plonowania w ciągu 2 ostatnich lat wynosił od 91% do 109% wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki, przy intensywnej uprawie - od 98% do 107% wzorca). Zimotrwałość dobra. W woj. śląskim odmiana przezimowała w latach 2004-06 bardzo dobrze, była także bardzo odporna na pleśń śniegową. W doświadczeniach w woj. śląskim odznaczała się dużą odpornością na mączniaka i rynchosporiozę i dość dobrą odpornością na septoriozę liści. Była jednak bardzo silnie porażona w latach 2005, 2006 przez rdzę brunatną. Wyniki krajowe przedstawiają się dość podobnie, ponadto wskazują także na dużą podatność odmiany na rdzę żdźbłową oraz na dość dobrą odporność na choroby podstawy żdźbła. Rośliny dość niskie są podatne na wyleganie – odmiana w doświadczeniach w woj. śląskim w latach 2004, 2005 silnie wylegała. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. MTZ średnia do niższej, wyrównanie ziarna – bardzo dobre do dobrego. Odmiana odznacza się dużą – najwyższą u żyta - odpornością na porastanie ziarna w kłosach – 7 w skali 9 stopniowej. Zawartość białka w ziarnie – niska.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia do dość dużej.

PICASSO F1 – odmiana mieszańcowa niemiecka, wyhodowana przez Lochow Petkus, przedstawiciel hodowcy: Lochow Petkus Polska Sp. z o.o. Kondratowice, wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Jest to jedna z najwyższej plonujących odmian żyta ozimego w kraju – średni plon za lata 2004-06 wynosił 110% wzorca na obydwu poziomach agrotechniki Średni plon w doświadczeniach PDO w woj. śląskim za lata 2004-06 wynosił 115% wzorca na przeciętnym i 108% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

Na lepszych glebach plonowała bardzo wysoko i stabilnie - w PD Kochcice poziom plonowania wynosił w ciągu 2 ostatnich lat od 117% do 120% wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki a przy zastosowaniu intensywnej uprawy od 119% do 124% wzorca.

Na słabszych glebach przy zastosowaniu przeciętnej agrotechniki plon był niezbyt stabilny, jednak wyższy niż u odmiany Fernando; w Mikołowie poziom plonowania w ciągu 2 ostatnich lat wynosił od 95% do 117% wzorca, przy intensywnej uprawie odmiana plonowała powyżej

wzorca: od 101% do 108% wzorca. Zimotrwałość dobra. W woj. śląskim odmiana przezimowała w latach 2004-06 bardzo dobrze, była także bardzo odporna na pleśń śniegową. W doświadczeniach w woj. śląskim odznaczała się dużą odpornością na mączniaka i rynchosporiozę i dość dobrą odpornością na septoriozę liści. Była jednak bardzo silnie porażona w latach 2005, 2006 przez rdzę brunatną. Wyniki krajowe przedstawiają się dość podobnie, ponadto wskazują także na dużą podatność odmiany na rdzę żdźbłową oraz na dość dobrą odporność na choroby podstawy żdźbła. Rośliny niskie są podatne na wyleganie – odmiana w doświadczeniach w woj. śląskim w latach 2004, 2005 silnie wylegała. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. MTZ średnia do niższej, wyrównanie ziarna – dobre. Odporność na porastanie ziarna w kłosach dość dobra – 6 w skali 9 stopniowej. Zawartość białka w ziarnie – poniżej średniej. Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia do dość dużej.

MOTTO – odmiana wyhodowana przez SHR Choryń, obecnie „Danko” HR Choryń Sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 1985 r. Plenność w skali kraju dość dobra i bardzo stabilna – średni plon za lata 2004-06 wynosił 94% wzorca na obydwu poziomach agrotechniki. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 98% wzorca na przeciętnym i 103% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Plonowała niezbyt stabilnie. Zimotrwałość dobra. W woj. śląskim odmiana przezimowała bardzo dobrze. Poziom zdrowotności w doświadczeniach w woj. śląskim utrzymuje się na średnim poziomie: odmiana wykazuje b. dużą odporność na mączniaka oraz średnią do dość dobrej odporność na septoriozę liści, rdzę brunatną i rynchosporiozę. Wyniki krajowe wskazują ponadto na dość dużą odporność na choroby podstawy żdźbła i rdzę żdźbłową. Rośliny średniej wysokości, odporność na wyleganie dość duża do średniej, jest jedną z najbardziej odpornych na wyleganie odmian. Termin kłoszenia i dojrzewania - średni. MTZ średnia do dość dużej, wyrównanie ziarna – dość dobre. Odporność na porastanie ziarna w kłosach poniżej przeciętnej - 4 w skali 9 stopniowej. Zawartość białka w ziarnie średnia. Wymagania glebowe przeciętne.

BOSMO – odmiana wyhodowana przez HR Smolice, wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Plenność w skali kraju dość dobra – średni plon za lata 2004-06 wynosił 93% wzorca na przeciętnym i 92% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odmiana plonowała niezbyt stabilnie, średni plon za lata 2004-06 wynosił 97% wzorca na przeciętnym i 93% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Zimotrwałość dobra. Odznacza się dość dobrą zdrowotnością, zarówno w kraju jak i w woj. śląskim. W doświadczeniach w woj. śląskim była w niewielkim stopniu porażona przez mączniaka, wykazała dość dużą odporność na septoriozę liści i na rdzę brunatną. Odporność na rynchosporiozę dość dobra do średniej. Wyniki krajowe wskazują ponadto na b. dobrą odporność na rdzę żdźbłową oraz na większą niż u innych odmian podatność na choroby podstawy żdźbła. Rośliny dość wysokie, odporność na wyleganie średnia do dość dobrej, w doświadczeniach w woj. śląskim stopień wylegania zbliżony do odmiany Motto. Termin kłoszenia i dojrzewania – nieco późniejszy. MTZ średnia, wyrównanie ziarna – słabsze. Odporność na porastanie ziarna w kłosach przeciętna - 5 w skali 9 stopniowej. Zawartość białka w ziarnie dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

SKAT – Odmiana populacyjna, wyhodowana w DANKO HR sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 2004 r., przeznaczona do uprawy na ziarno. Charakteryzuje się dobrą zimotrwałością i przeciętną odpornością na choroby, jedynie na rdzę brunatną małą. Rośliny średniej wysokości, o dość dobrej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Plenność w skali kraju dość słaba.

W województwie śląskim odmiana badana w doświadczeniach PDO w latach 2005-2006 osiągnęła 99% plonu wzorca na przeciętnym poziomie agrotechnicznym i 98% plonu wzorca na poziomie intensywnym. Reakcja na intensyfikację produkcji średnia. Odporność na porastanie ziarna w kłosach dość mała. Masa 1000 nasion dość mała, wyrównanie dość słabe, gęstość w stanie zsypanym przeciętna. Zawartość białka dość duża. Liczba opadania przeciętna. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego dość duża, końcowa temperatura klepkowania niska.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

JĘCZMIEŃ OZIMY

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

Lp.	Odmiana	Typ kłosa
1.	Carola	wielorzędowy
2.	Bażant	wielorzędowy
3.	Lomerit	wielorzędowy
4.	Merlot	wielorzędowy
5.	Bombay	dwurzędowy

CAROLA - odmiana wielorzędowa, oścista wyhodowana przez Nordsaat Saatzeitgesellschaft (Niemcy), wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Hodowcę w Polsce reprezentuje Saaten Union w Wągrowcu.

Odmiana wyróżnia się bardzo wysokim i stabilnym plonowaniem: w kraju średni plon za lata 2004-06 wynosił 105% wzorca na przeciętnym i 104% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-06 osiągnęła plony: 103% wzorca na przeciętnym oraz 114% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Mrozoodporność wg COBORU przeciętna – 5 w skali 9 stopniowej. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim wyróżniła się wysoką odpornością na pleśń śniegową, w latach 2004-05 przetrzymała bardzo dobrze. Odnacza się wysokim stopniem odporności na większość chorób, zwłaszcza na rdzę jęczmienia i mączniaka. Rośliny wysokie o dość dużej odporności na wyleganie. MTZ średnia lub poniżej średniej, wyrównanie ziarna dobre. Zawartość białka dość niska.

BAŻANT - odmiana wielorzędowa, oścista wyhodowana przez Hodowlę Roślin Smolice, wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Jej walorem jest najwyższa spośród wszystkich odmian jęczmienia ozimego mrozoodporność – wg COBORU 6,5 w skali 9 stopniowej. Plenność w skali kraju w latach o łagodnej zimie utrzymuje się na poziomie dość dobrym do dobrego – średni plon w kraju za lata 2004-06 wynosił 98% wzorca na przeciętnym i 99% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. W roku 2003 po surowej zimie, przy silnych mrozach przy braku okrywy śnieżnej, gdy wiele odmian zostało silnie uszkodzonych, średni plon w kraju wynosił 113 % wzorca na przeciętnym i 114 % wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Lepsze wyniki osiąga w południowo-zachodniej części kraju.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 97% wzorca na przeciętnym i 103% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Odporność na choroby wg COBORU zróżnicowana: wykazuje dużą odporność na mączniaka, średnią - na rynchosporiozę, jest dość podatna na plamistość siatkową i rdzę żdźbłową oraz bardzo podatna na rdzę jęczmienia i czarną plamistość. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim poziom zdrowotności był dobry, jednak ulegał stopniowemu pogorszeniu. Odmiana była w nieco większym stopniu porażona przez pleśń śniegową, rynchosporiozę i plamistość siatkową oraz przez mączniaka, chociaż w roku 2004 była bardzo odporna na tę chorobę. Porażenie przez rdzę karłowatą było znikome, podobnie jak u większości odmian. Rośliny średniej wysokości odznaczają się dość dużą odpornością na wyleganie. MTZ dość niska, wyrównanie ziarna słabsze. Zawartość białka wyższa od przeciętnej.

Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

LOMERIT – odmiana wielorzędowa, oścista wyhodowana przez Lochow Petkus (Niemcy), (przedstawicielstwo w Polsce w Kondratowicach, woj. dolnośląskie) wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Wyróżnia się bardzo wysokim poziomem plonowania w skali kraju - średni plon za lata 2004-06 wynosił 103% wzorca na przeciętnym i 115% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Odmiana zajmuje obecnie jedno z czołowych miejsc w uprawach nasiennych.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-06 średni plon był niższy niż w kraju i wynosił 98% wzorca na przeciętnym oraz 107 % wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Mrozoodporność wg COBORU powyżej przeciętnej – 5,5 w skali 9 stopniowej. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-05 przetrzymała dobrze, w roku 2005 wykazała większą podatność na pleśń śniegową. Odmiana cechuje się ogólnie dobrym poziomem odporności na większość chorób. Jest bardziej podatna jedynie na rdzę jęczmienia oraz w średnim stopniu na mączniaka i rdzę żdźbłową. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odznaczała się dobrą zdrowotnością. Była porażona w niewielkim stopniu przez mączniaka na poziomie średniej ogólnej oraz w znikomym stopniu przez rdzę karłową, podobnie jak większość odmian. Porażenie przez plamistość siatkową i rynchosporiozę było zmienne w latach – w roku 2004 większe niż u większości odmian, w 2005 roku – porażenie przez plamistość siatkową było słabe, na poziomie średniej ogólnej, a rynchosporioza nie wystąpiła na odmianie. Rośliny o średniej do dość dużej wysokości są dość podatne na wyleganie. Odznacza się bardzo wysoką masą tysiąca ziaren oraz bardzo dobrym wyrównaniem ziarna – pod tym względem dorównuje odmianom dwurzędowym, jednak jej mankamentem jest bardzo niska zawartość białka.

MERLOT – odmiana wielorzędowa, oścista wyhodowana przez Nordsaat Saatzeitgesellschaft (Niemcy), wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Hodowcę w Polsce reprezentuje Saaten Union w Wągrowcu. Odmiana wyróżnia się bardzo wysokim i stabilnym plonowaniem: w kraju średni plon za lata 2004-06 wynosił 106% wzorca na przeciętnym i 104% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-06 osiągnęła plony: 106% wzorca na przeciętnym oraz 112% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Mrozoodporność wg COBORU przeciętna – 5 w skali 9 stopniowej. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim wyróżniła się wysoką odpornością na pleśń śniegową, w latach 2004-06 przetrzymała bardzo dobrze. Odporność na rdzę jęczmienia bardzo duża, na pozostałe choroby- duża lub dość duża. Rośliny wysokie o dość dużej odporności na wyleganie. MTZ dość duża, wyrównanie ziarna dobre. Zawartość białka dość mała.

BOMBAY - odmiana dwurzędowa, oścista wyhodowana przez Saatzeit Josef Breun GdB (Niemcy), wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Hodowcę w Polsce reprezentuje Hodowla Roślin w Smolicach. Plenność w skali kraju dobra – średni plon za lata 2004-06 wynosił 94% wzorca na przeciętnym i 95% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim plon za lata 2004-06 wynosił 92% wzorca na przeciętnym oraz 100% wzorca na intensywnym poziomie agrotechniki. Mrozoodporność wg COBORU poniżej przeciętnej – 4,5 w skali 9 stopniowej, odmiana jest ponadto podatna na pleśń śniegową. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-06 przetrzymała dobrze, jednak nieco gorzej niż pozostałe odmiany z powodu większej wrażliwości na pleśń śniegową. Odporność na większość chorób wg COBORU przeciętna, na plamistość siatkową – dobra, jest skłonna do porażenia przez rdzę żdźbłową i czarną plamistość. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim odznaczała się dobrym poziomem zdrowotności, w niewielkim stopniu porażona była przez rynchosporiozę i mączniaka na poziomie średniej ogólnej, oraz w znikomym stopniu przez rdzę karłową i plamistość siatkową. Rośliny niskie o dużej odporności na wyleganie. Wyróżnia się bardzo wysoką MTZ, najwyższą ze wszystkich odmian jęczmienia oraz bardzo dobrym wyrównaniem ziarna. Zawartość białka powyżej średniej.

RZEPAK OZIMY

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

1	KRONOS F1
2	BALDUR F1
3	TITAN F1
4	CALIFORNIUM
5	CABRIOLET
6	LIBOMIR
7	DIGGER

F1 – odmiana mieszańcowa

KRONOS F1 – odmiana mieszańcowa (mieszaniec zrestorowany) wyhodowana przez firmę NPZ (Niemcy), wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest Saaten Union Polska Sp. z o.o. Wągrowiec. Odmiana wyróżnia się bardzo wysokim i stabilnym poziomem plonowania oraz wysokim u rzepaku ozimego poziomem zimotrwałości – 7 w skali 9 stopniowej. W kraju średni plon za lata 2004-06 wynosił 109 % wzorca na obydwu poziomach agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2004-05 odmiana plonowała na poziomie 105 % wzorca na przeciętnym i intensywnym poziomie agrotechniki. W roku 2006 odmiana nie brała udziału w serii badań w ramach PDO w woj. śląskim, była badana natomiast w jednym doświadczeniu w Pawłowicach. Plon wynosił 106% i 107% wzorca odpowiednio na przeciętnym i intensywnym poziomie agrotechniki. Rośliny wysokie o średniej do dość dużej podatności na wyleganie. Termin dojrzewania dość wczesny do średniego. Jest dość podatna na suchą zgniliznę i zgniliznę twardzikową, odporność na czerń krzyżowych – średnia. Odznacza się niską zawartością glukozyolanów.

Zawartość tłuszczu oraz białka w masie beztłuszczowej poniżej średniej.

BALDUR F1 – odmiana mieszańcowa, wyhodowana przez firmę NPZ (Niemcy), wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest Saaten Union Polska Sp. z o.o. Wągrowiec. Odmiana wyróżnia się bardzo wysokim poziomem plonowania. Zimotrwałość dobra – 7 w skali 9 stopniowej. W kraju średni plon za lata 2004-06 wynosił 110 % wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 108% na poziomie intensywnym.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 105 % na poziomie przeciętnym i 103 % - na intensywnym. Rośliny średniej wysokości o podatności na wyleganie powyżej średniej. Kwitnie i dojrzewa wcześniej od wzorca. Na czerń krzyżowych, zgniliznę twardzikową i zamieranie korzeni średnio odporna. Odznacza się dość dużą zawartością tłuszczu w nasionach oraz małą do średniej zawartością glukozyolanów.

Zawartość białka ogólnego i włókna średnia.

TITAN F1 – odmiana mieszańcowa (mieszaniec zrestorowany) wyhodowana przez firmę NPZ (Niemcy), wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest Saaten Union Polska Sp. z o.o. Wągrowiec. Odmiana wyróżnia się bardzo wysokim poziomem plonowania. Zimotrwałość dobra – 7 w skali 9 stopniowej. W kraju średni plon za lata 2004-06 wynosił 109 % wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 107% na poziomie intensywnym.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 105 % wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 104% na poziomie intensywnym. Rośliny średniej

wysokości o średniej do dość dużej podatności na wyleganie. Termin dojrzewania średni do dość wczesnego. Odporność na zgniliznę twardzikową średnia, jest dość podatna na czerń krzyżowych. Odnośnie suchej zgnilizny brak danych krajowych. Odznacza się dużą zawartością tłuszczu w nasionach oraz niską zawartością glukozyolanów. Zawartość białka w masie beztłuszczowej powyżej średniej.

CALIFORNIUM – odmiana populacyjna wyhodowana przez firmę Monsanto (Francja), wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest Monsanto Polska Sp. z o.o. Warszawa.

Odmiana odznacza się bardzo wysokim poziomem plonowania – pod tym względem dorównywała w niektórych latach odmianom mieszańcowym. Zimotrwałość dobra (7 w skali 9 stopniowej), ponadto zachowuje po zimie większą część liści niż inne odmiany. W kraju w latach 2004-06 średni plon wynosił 102 % wzorca na obydwu poziomach agrotechniki.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 102 % wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 104% na poziomie intensywnym. Wysokość roślin poniżej średniej, skłonność do wylegania – średnia. Termin kwitnienia wczesny, dojrzewania dość wczesny do średniego. Odporność na choroby średnia wg wyników krajowych. W doświadczeniach w woj. śląskim (odmiana brała udział w kilku doświadczeniach poza systemem PDO) odznaczała się w ubiegłych latach bardzo dobrym poziomem zdrowotności, w roku 2005 wystąpiło u niej niewielkie porażenie przez suchą zgniliznę oraz dość duże porażenie przez zgniliznę twardzikową - na poziomie średniej ogólnej.

Zawartość tłuszczu w nasionach nieco poniżej średniej, zawartość glukozyolanów powyżej średniej, zawartość białka w masie beztłuszczowej - średnia.

CABRIOLET – odmiana populacyjna wyhodowana przez firmę Monsanto (Francja), wpisana do Rejestru Odmian w 2004 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest Monsanto Polska Sp. z o.o. Warszawa. Odmiana wyróżnia się dość dużym poziomem plonowania. Zimotrwałość dobra – 6,9 w skali 9 stopniowej. W kraju średni plon za lata 2004-06 wynosił 105 % wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 103% na poziomie intensywnym.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2005-06 wynosił 105 % na poziomie przeciętnym i 101 % - na intensywnym. Rośliny dość niskie o dobrej odporności na wyleganie. Termin kwitnienia dość wczesny, dojrzewania- średniowczesny. Odporność na zgniliznę twardzikową średnia, jest dość podatna na czerń krzyżowych. Odnośnie suchej zgnilizny brak danych krajowych; w woj. śląskim choroba ta wystąpiła na odmianie w 2005 roku w małym nasileniu. Odznacza się dużą zawartością tłuszczu w nasionach oraz niską zawartością glukozyolanów.

Zawartość białka w masie beztłuszczowej powyżej średniej.

LIBOMIR – – odmiana mieszańcowa (mieszaniec zrestorowany) wyhodowana przez firmę NPZ (Niemcy), wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest Saaten Union Polska Sp. z o.o. Wągrowiec. Odmiana wyróżnia się bardzo wysokim poziomem plonowania. Zimotrwałość dobra – 7 w skali 9 stopniowej. W kraju średni plon za lata 2004-06 wynosił 105 % wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 104% na poziomie intensywnym.

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2005-06 wynosił 101 % wzorca na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 102% na poziomie intensywnym. Rośliny średniej wysokości o średniej do dość dużej podatności na wyleganie. Termin dojrzewania średni do dość wczesnego. Odporność na zgniliznę twardzikową średnia, jest dość podatna na czerń krzyżowych. Odnośnie suchej zgnilizny brak danych krajowych; w woj. śląskim choroba ta wystąpiła na odmianie w 2005 roku w małym nasileniu. Odznacza się dużą zawartością tłuszczu w nasionach oraz niską zawartością glukozyolanów.

Zawartość białka w masie beztłuszczowej powyżej średniej.

DIGGER - – odmiana mieszańcowa (mieszaniec zrestorowany) wyhodowana przez firmę NPZ (Niemcy), wpisana do Rejestru Odmian w 2003 r. Przedstawicielem hodowcy w Polsce jest Saaten Union Polska Sp. z o.o. Wągrowiec. Odmiana wyróżnia się bardzo wysokim poziomem plonowania. Zimotrwałość dobra – 7 w skali 9 stopniowej. W kraju średni plon za lata 2004-06 wynosił 103 % na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 102% na poziomie intensywnym

W doświadczeniach PDO w woj. śląskim średni plon za lata 2004-06 wynosił 100 % na przeciętnym poziomie agrotechniki oraz 97% na poziomie intensywnym. Rośliny średniej wysokości o średniej do dość dużej podatności na wyleganie. Termin dojrzewania średni do dość wczesnego. Odporność na zgniliznę twardzikową średnia, jest dość podatna na czerń krzyżowych. Odnośnie suchej zgnilizny brak danych krajowych; w woj. śląskim choroba ta wystąpiła na odmianie w 2005 roku w małym nasileniu.

Odznacza się dużą zawartością tłuszczu w nasionach oraz niską zawartością glukozyolanów. Zawartość białka w masie beztłuszczowej powyżej średniej.

ZIEMNIAK

LISTA ZALECANYCH ODMIAN DO UPRAWY W WOJ. ŚLĄSKIM NA ROK 2007

Bardzo wczesne	
1.	DENAR
2.	LORD
3.	VELOX
4.	IMPALA
Wczesne	
1.	KORONA
2.	LATONA
3.	VINETA
4.	ROSALIND
Średniowczesne	
1.	BARTEK
2.	TAJFUN
3.	SATINA

DENAR - odmiana wyhodowana przez Hodowlę Ziemniaka Zamarte sp. z o.o., wpisana do Rejestru

Odmian w 1999 r. Należy do grupy odmian bardzo wczesnych, jadalna w typie kulinarnym sałatkowym do wszechstronnie użytkowego, o dobrym smaku. Kłębki duże do bardzo dużych, okrągłowodne do owalnych, skórka żółta, gładka; oczka płytke do średnio płytkich; miąższ jasnożółty do żółtego. Bardzo plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej. Przydatna do uprawy na wczesny zbiór.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, odporna na wirusy; ocena odporności (Y; L) = (7; 7), podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 99,9 % plonu ogólnego (104,6 % plonu handlowego) wzorca.

LORD – odmiana wyhodowana przez Hodowlę Ziemniaka Zamarte sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 1999 r. Należy do grupy odmian bardzo wczesnych, jadalna w typie kulinarnym sałatkowym do wszechstronnie użytkowego, o dobrym smaku. Kłębki duże do bardzo dużych, okrągłowodne do owalnych, skórka żółta, gładka; oczka płytke do średnio płytkich; miąższ jasnożółty. Bardzo plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej. Przydatna do uprawy na wczesny zbiór.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, odporna na wirusy; ocena odporności (Y; L) = (7; 7), podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 101,8 % plonu ogólnego (98,5 % plonu handlowego) wzorca.

VELOX – odmiana wyhodowana przez Saka – Ragis Pflanzenzucht GbR., wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r . Należy do grupy odmian bardzo wczesnych, jadalna w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym o dobrym smaku. Bulwy bardzo duże, owalne do podłużnych, skórka żółta, gładka; oczka płytke; miąższ jasnożółty. Odmiana plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej. Przydatna do uprawy na wczesny zbiór.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, dość podatna na wirusa Y, średnio odporna na wirusa liściozwoju, bardzo podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju, w rejonach dużego zagrożenia wirusami wymaga częstej wymiany sadzeniaków.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 101,6 % plonu ogólnego (104,1 % plonu handlowego) wzorca.

IMPALA – odmiana wyhodowana przez Agrico B.A., wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Należy do grupy odmian bardzo wczesnych, jadalnych w typie konsumpcyjnym sałatkowym, o dobrym smaku. Bulwy bardzo duże, owalne, bardzo kształtne; oczka płytke; miąższ jasnożółty. Odmiana plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej. Mniej przydatna do uprawy na wczesny zbiór, gdyż daje wtedy mniejsze plony.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, dość podatna na wirusa Y, dość odporna na wirusa liściozwoju, bardzo podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju, w rejonach dużego zagrożenia wirusami wymaga częstej wymiany sadzeniaków.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 100,4 % plonu ogólnego (98,3 % plonu handlowego) wzorca.

KORONA – odmiana wyhodowana przez Hodowlę Ziemniaka Zamarte sp. z o.o., wpisana do Rejestru Odmian w 2002 r. Należy do grupy odmian wczesnych, jadalnych w typie konsumpcyjnym sałatkowym, o dobrym smaku. Bulwy bardzo duże, okrągłoowalne do owalnych; skórka żółta, gładka; oczka bardzo płytke do płtykich; miąższ jasnożółty. Odmiana plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, bardzo odporna na wirusa Y i dość odporna na wirusa liściozwoju, podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 127,0 % plonu ogólnego (138,6 % plonu handlowego) wzorca.

LATONA – odmiana wyhodowana przez HZPC Holland B. V., wpisana do Rejestru Odmian w 1997 r . Należy do grupy odmian bardzo wczesnych, jadalna w typie kulinarnym sałatkowym do wszechstronnie użytkowego, o dobrym smaku. Kłęby duże do bardzo dużych, okrągłoowalne do owalnych, skórka żółta, gładka; oczka płytke do średnio płtykich; miąższ jasnożółty do żółtego. Bardzo plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej. Przydatna do uprawy na wczesny zbiór.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, odporna na wirusy; ocena odporności (Y; L) = (7; 7), podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 118,5 % plonu ogólnego (129,3 % plonu handlowego) wzorca.

VINETA – odmiana wyhodowana przez Europlant Pflanzenzucht GmbH, wpisana do Rejestru Odmian w 1999 r . Należy do grupy odmian wczesnych, jadalnych w typie kulinarnym

sałatkowym do wszechstronnie użytkowego, o dobrym smaku. Kłęby bardzo duże, skórka żółta, gładka; oczka płytke; miąższ żółty. Bardzo plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, odporna na wirusy; ocena odporności (Y; L) = (7; 7), podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 115,5 % plonu ogólnego (126,1 % plonu handlowego) wzorca.

ROSALIND – odmiana wyhodowana przez Europlant Pflanzenzucht GmbH., wpisana do Rejestru Odmian w 2001 r. Należy do grupy odmian wczesnych, jadalnych w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym, o dobrym smaku. Bulwy duże do bardzo dużych, okrągłoovalne; oczka czerwone, płytke; miąższ żółty. Odmiana dość plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, średnio odporna na wirusy, bardzo podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju, w rejonach dużego zagrożenia wirusami wymaga częściej wymiany sadzeniaków.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 90,9 % plonu ogólnego (76,8 % plonu handlowego) wzorca.

BARTEK – odmiana wyhodowana przez Hodowlę Ziemniaka Zamarte sp. z o.o, wpisana do Rejestru Odmian w 2003r. Należy do grupy odmian średniowczesnych, jadalnych w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym do lekko mączystego, o dobrym smaku. Bulwy bardzo duże, okrągłoovalne, bardzo kształtne; oczka płytke; miąższ jasnożółty. Odmiana bardzo plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, bardzo odporna na wirusy, średnio odporna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju, a zwłaszcza w rejonach dużego zagrożenia wirusami.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 132,8 % plonu ogólnego (132 % plonu handlowego) wzorca.

TAJFUN – odmiana wyhodowana przez Pomorsko- Mazowiecką Hodowlę Ziemniaka sp. z o.o. zs. w Strzeżeniu, wpisana do Rejestru Odmian w 2004 r. Należy do grupy odmian średniowczesnych, jadalnych w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym do mączystego, o dobrym smaku. Bulwy bardzo duże, owalne, kształtne; oczka płytke; miąższ żółty. Odmiana bardzo plenna, o bardzo dużym udziale w plonie frakcji handlowej.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, odporna na wirusy, średnio odporna na porażenie zarazą ziemniaka.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 117,6 % plonu ogólnego (116,8 % plonu handlowego) wzorca.

SATINA - odmiana wyhodowana przez Saka – Ragis Pflanzenzucht GbR, wpisana do Rejestru Odmian w 2000 r. Należy do grupy odmian średniowczesnych, jadalnych w typie konsumpcyjnym wszechstronnie użytkowym , o dobrym smaku. Bulwy bardzo duże, okrągłoovalne, oczka płytke; miąższ żółty, skórka żółta. Odmiana bardzo plenna, o dużym udziale w plonie frakcji handlowej.

Odmiana odporna na mątwika ziemniaczanego, średnio odporna na wirusa Y, odporna na wirusa liściozwoju, ocena odporności (Y; L) = (5; 7,5), podatna na porażenie zarazą ziemniaka. Zalecana do uprawy w całym kraju, w rejonach dużego zagrożenia wirusami wymaga częściej wymiany sadzeniaków.

Badana w doświadczeniach PDO w województwie śląskim w roku 2006, osiągnęła 94,5 % plonu ogólnego (94,9 % plonu handlowego) wzorca.